

Tlačová správa Týždeň prevencie

Bratislava 14. mája 2024

Preventívna prehliadka

Aj keď stúpajú počty pacientov, ktorí každé dva roky podstúpia preventívnu prehliadku u všeobecného lekára, odborníci sa zhodnú na tom, že to stále nestačí.

„Účast na preventívnej prehliadke u všeobecného lekára sa medzi rokmi 2019 – 2023 zvýšila až o 12 %. To znamená takmer o 500-tisíc preventívnych prehliadok viac, ako by bolo v sledovanom období bez motivácií poisťovní,“ hovorí výkonná riaditeľka Asociácie zdravotných poisťovní PhDr. Dajana Petříková. Je presvedčená, že spojenie benefitov s absolvovaním preventívnej prehliadky funguje.

Hlavná odborníčka MZ SR pre všeobecné lekárstvo MUDr. Etela Janeková, PhD. sa ale negatívneho vplyvu zrušenia zubných benefitov na množstvo preventívnych prehliadok neobáva. Naopak, myslí si, že potenciál zubných benefitov sa naplnil. „Každý benefit by mal mať platnosť nejakú dobu, aby boli pacient aj zdravotnícky pracovník motivovaní využiť ho naplno. Pacienti, ktorí sa starajú o svoj zdravotný stav, to budú robiť aj naďalej,“ myslí si hlavná odborníčka.

Uplatňujú sa ale preventívne opatrenia dostatočne v praxi? Za dvojročné obdobie 2021 – 2022 podstúpilo podľa NCZI preventívnu prehliadku 40,4 % obyvateľov vo veku 19 a viac rokov. Stačí to, aby sa podarilo znížiť počet odvrátiteľných úmrtí? „Je to nízke číslo, ideálne by bolo, ak by exitoval postupný nárast a dosiahli by sme kumulatívne číslo 75 %,“ vysvetľuje MUDr. Etela Janeková.

Preventívne prehliadky zachraňujú životy

V rámci preventívnych prehliadok sa realizujú rôzne fyzikálne, laboratórne a zobrazovacie metódy, ktoré môžu doslova zachrániť život. Či už ide o odhalenie pacientov s pozitívnym nálezom pri teste na okultné krvácanie do stolice alebo pri kolonoskopii. Pri röntgenovom vyšetrení hrudníka bývajú odhalené nálezy v začiatku ochorenia, ako sú nádory, sarkoidóza pľúc a medzihrudia. Vyšetrenie laboratórnych parametrov ukáže vysoké kardiovaskulárne riziko, ochorenie pečene, či obličiek. „Príkladov z dennej praxe je skutočne veľa a je smutné konštatovať, že málokedy sa stane, ak po preventívnej prehliadke nie je potrebná následná zdravotná starostlivosť,“ hovorí hlavná odborníčka MZ SR pre všeobecné lekárstvo MUDr. Etela Janeková, PhD.

Správna rada zaberie lepšie ako tabletka

Zdravie je jedna zo základných a najdôležitejších hodnôt, ktorú si človek uvedomí vtedy, keď má pocit, že o túto hodnotu prichádza. „Cieľom preventívnej prehliadky je včas odhaliť rizikové správanie pacienta a nasmerovať ho k želanej zmene,“ hovorí ambulancná sestra všeobecného lekára pre dospelých PhDr. Zuzana Gavalierová, MPH. „Sestra má možnosť edukovať pacienta o odvrátiteľných rizikách kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, aby fajčiar nefajčil, obézny pacient dodržiaval vhodnú pohybovú aktivitu, spolupracoval v liečbe, pacient s vysokým tlakom krvi pravidelne užíval lieky, pacient s poruchou metabolizmu tukov ovládal význam diétnych opatrení, ako znížiť príjem absolútneho množstva stravou prijatého tuku,“ dodáva PhDr. Zuzana Gavalierová.

Sestra v ambulancii počas preventívnej prehliadky skontroluje aj povinné očkovania. V dospelosti je potrebné preočkovanie proti záškrtu a tetanu každých 10 až 15 rokov hrazené zo zdravotného postenia. V súčasnosti sa s týmto očkovaním odporúča preočkovať aj čierny kašeľ, za ktorý sa doplaca. Slovensko patrí ku krajinám, kde sa veľmi málo očkuje napríklad aj proti chrípke. Toto očkovanie sa odporúča nielen ľuďom po 59. roku života, ale napríklad aj tehotným ženám, pretože pri vývoji plodu môže vírus chrípky spôsobiť vážne problémy.

Prevencia ako včasný skríning závažných ochorení

Hlavnou príčinou úmrtí na celom svete je hypertenzia. V roku 2023 zomrelo na choroby obehovej sústavy 25 tisíc ľudí. „Je to o to smutnejší fakt, že mnohé faktory rozvoja kardiovaskulárnych komplikácií vie každý z nás ovplyvniť. Až polovici predčasných úmrtí sa dá zabrániť prevenciou alebo správnou liečbou,“ upozorňuje internistka a všeobecná lekárka MUDr. Adriana Šimková, PhD. Pacienti s vysokým krvným tlakom a s diabetes mellitus sú najviac ohrození aj ochoreniami obličiek. Podľa doc. MUDr. Martina Demeša, RHD., MPH z I. internej kliniky SZU a UNB Nemocnice akad. L. Dérera je prevencia v živote spoločnosti a najmä v medicíne najmodernejšia, najhumánnejšia, najetickejšia, najlacnejšia aktivita: „Je našou povinnosťou prevenciu, primárnu ale aj sekundárnu, propagovať a zodpovedne aj vykonávať.“

Bolesť ako dôvod návštevy lekára

Príznakom, ale i príčinou mnohých ochorení, s ktorými pacienti prichádzajú do ambulancie všeobecného lekára, je bolesť. Môže byť signálom akútneho alebo chronického poškodenia. „Akútnu bolesť pacienti väčšinou konzultujú s farmaceutom. Silnú chronickú bolesť zažívajú onkologickí pacienti, ale typická je aj pre ortopedické ochorenia, či anomálie napríklad gastro-intestinálnom systéme. Chronická bolesť patrí do rúk lekára,“ vysvetľuje doc. PharmDr. Andrea Gažová, PhD. z Ústavu farmakológie a klinickej farmakológie Lekárskej fakulty UK v Bratislave. Svetová zdravotnícka organizácia poukazuje na fakt, že až 70 % pacientov nemá prístup k liečbe bolesti, alebo sú liečení nesprávne. V takom prípade, upozorňuje doc. Andrea Gažová, aj akútna bolesť môže prerásť do bolesti chronickej: „V prevencii bolesti je dôležitá nielen úloha lekára, farmaceuta, ale aj pacienta, aby správne informoval o svojich zdravotných problémoch pri výbere analgetika.“

10 najčastejších diagnóz, ktoré môže odhaliť preventívna prehliadka

- cukrovka
- chudokrvnosť
- vysoký krvný tlak
- nadváha a obezita
- porucha funkcie obličiek
- porucha funkcie pečene
- zápal v močových cestách
- porucha srdcového rytmu
- zvýšená hladina cholesterolu
- rakovina hrubého čreva

Zdroj: A-medi management s.r.o.

Tlačová konferencia Týždeň prevencie:

14. 05. 2024 o 09:00 hod. | Korzo Café & Restaurant,
Hviezdoslavovo námestie 3, Bratislava

Kontakt: zilava@amedia.sk, 0902 034 671